

Aneby kommun
info@aneby.se

2019-12-19
1 (30)
Dnr 2019:5635

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Parkskolan i Aneby kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Parkskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Parkskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar sin ledning av ett strategiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen och som regelbundet följs upp.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare under ledning av rektorn utformar undervisningen på ett sätt så att det främjar och stärker elevernas delaktighet genom ökat inflytande över det som sker i undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans samlade arbete för att skapa studiero utvecklas till att i högre grad utgöra ett samlat arbete som utgår från gemensamma förhållningssätt.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar och driver ett samverkansarbete mellan lärare för att öka förutsättningarna för att göra likvärdiga bedömningar av elevers kunskaper på olika nivåer.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 18 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2019:5635) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn vid Parkskolan huvudsakligen leder och styr skolans verksamhet och utveckling på ett tydligt sätt. Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultaten på skolan i samverkan med lärarna. Vidare framgår att rektorn relaterar uppföljningen av resultat till undervisningens genomförande samt vidtar relevanta utvecklingsåtgärder. Granskningen visar även att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet på ett sådant sätt att lärares möjligheter till kollegial samverkan främjas, vilket även ger visst avtryck i undervisningen. Däremot visar granskningen att rektorn visserligen initierat ett jämställdhetsarbete men att rektorn inte leder jämställdhetsarbetet på skolan på ett aktivt och strategiskt sätt. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektorn följer upp och analyserar skolans resultat och genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat tillsammans med lärarna, som en grund för utveckling av undervisningen. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att resultaten i alla ämnen följs upp kontinuerligt. Rektorn berättar att hen följer upp elevernas resultat på en övergripande nivå genom att ta del av de resultat som lärarna skriver in i matriser på skolans digitala skolplattform, resultaten av tester och Skolverkets bedömningsstöd samt måluppfyllelsen för årskurs 3. Rektorn uppger att hen exempelvis har sett att det är ett lägre resultat än tidigare i en av årskurserna, vilket enligt rektorns analys beror på att samarbetet mellan lärarna inte har fungerat.

Rektorn berättar att hen har vidtagit vissa åtgärder. Exempelvis har hen flyttat en lärare och varit inne mycket i klassen för att se hur det fungerar och ge stöd till lärarna. Vidare uppger rektorn att hen följer upp resultaten av nationella prov och sedan diskuterar skolans resultat i kommunens ledningsgrupp. Utifrån rektorns uppföljning och analys, säger rektorn att hen formulerar skolans övergripande mål för det kommande läsåret och meddelar denna sammanställning skriftligt till lärarna. Rektorn uppger också att specifika mål för årskurs F-1 och årskurs 2-3 formuleras utifrån de gruppdiskussioner som rektorn har med lärarna i respektive arbetslag. Av inkommen information framgår att lägre resultat i svenska, än i andra ämnen, har föranlett prioriterade kunskapsmål som relaterar till ökad språkutveckling. Både rektorn och lärarna berättar att lärarna involveras i arbetet med att följa upp resultat genom att rektorn och specialpedagogen träffar klasslärarna två gånger per läsår för att diskutera lärarnas uppföljning av resultat och analys, relaterat till vad som fungerar i undervisningen och vad som behöver utvecklas vidare. Lärare berättar vidare att de inom arbetslagen följer upp arbetet med de prioriterade målen en gång per månad och att rektorn tar del av de rapporter som de skriver.

Av inkommen skriftlig information och intervju med rektorn framkommer att skolan arbetar mot tre övergripande mål under läsåret, som förutom kunskapsresultat utgår från en uppföljning av skolans värdegrundsarbete och identifierade behov hos elever och personal. Vidare framgår att målen utgörs av ett verksamhetsmål, ett kunskapsmål och ett värdegrundsmål. Exempelvis utgörs det övergripande värdegrundsmålet av att "alla elever ska ta avstånd för att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor". I Skolans systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2018/2019 framgår att analyser exempelvis har visat att elever med annat modersmål behöver integreras i större uträkning, vilket är en av grunderna till det övergripande målet.

Granskningen visar att rektorn också följer upp hur undervisningen bedrivs och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen, dels genom att observera undervisningen, dels genom att föra samtal med lärare vid medarbetarsamtal. I intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att rektorn regelbundet besöker undervisningen. Rektorn uppger att det finns en plan på skolan för hur värdegrundsarbetet ska utföras i klassrummen. Ibland förekommer renodlade värdegrundslektioner, enligt rektorn, och lärarna kan exempelvis visa filmer som handlar om hur man ska bete sig mot varandra. Rektorn säger vidare att hen ser hur arbetet fungerar i samband med att hen är ute i verksamheten och enligt rektorn följer hen sedan upp detta i samband med medarbetarsamtalen. Härutöver säger rektorn att hen följer upp värdegrundsarbetet genom elevernas svar i skolans enkäter och att rektorn även pratar med elever i elevrådet. Enligt lärare samtalar rektorn med

dem vid medarbetarsamtal om vad hen har sett och rektorn är även bra på att ge spontan kritik. I intervju med lärare framkommer också att rektorn diskuterar deras undervisning med dem i relation till lärarnas förutsättningar och behov.

Vidare visar granskningen att rektorn fördelar resurser utifrån de behov som identifieras i uppföljningen av verksamheten. Rektorn uppger i intervju att resurserna är relativt jämt fördelade över årskurserna eftersom det finns elever med stora behov i alla klasser. Såväl rektorn som representanter för elevhälsan säger att de följer upp fördelningen av resurser i samband med elevhälsoteamets möten och eventuellt kan en omfördelning av vissa resurser ske. Rektorn uppger att praktiska skäl, som att vissa elevers behov kräver att det alltid finns en extra resursperson i klassen, gör att det oftast inte blir så mycket omfördelning. Rektorn berättar emellertid att extra resurser har tillförts årskurs 3, utifrån de resultat som hen har sett och de behov som hen har identifierat. Detta har lett till en förstärkning av personalresurserna som inneburit att klassen har kunnat delas i två grupper.

Rektorn organiserar och leder det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan genom en sammansättning av arbetslag och lärgrupper samt en tydlig struktur för olika mötesformer. Det framgår av inkommen information samt intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan att rektorn skapar möjligheter för kollegial samverkan genom att organisera gemensamma mötestider varje vecka. Enligt inkommen information är mötesstrukturen organiserad så att den rullar över fyra veckor. Mötestillfällena omfattas av arbetsplatsträff vid ett av de fyra tillfällena och samverkan med fritids och gemensamt arbete inom arbetslagen med uppföljning av prioriterade mål vid ett tillfälle. Vid två tillfällen arbetar lärarna med kollegialt lärande, indelade i två lärgrupper som leds av två lärledare. Rektorn berättar att organisationen växt fram utifrån de utvärderingar som har gjorts och de behov som identifierats. Rektorn berättar också att alla lärare är på skolan 40 timmar i veckan och att det finns tider utlagda för lärarna att kunna samverka även utanför de mötestillfällena som rektorn har bokat. Utöver arbetet i lärgrupperna säger lärarna att de också planerar undervisningen tillsammans. Lärarna berättar att det även sker en viss samverkan med lärare från övriga skolor i kommunen genom områdesmöten och inspirationsmöten, då de exempelvis visar upp något som de är stolta över i sin undervisning och får inspiration av andra.

Granskningen visar också att rektorn leder det pedagogiska arbetet genom att arbeta för att det sker en utveckling av undervisningen. Av Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal (hösten 2018) framgår att resultatet på Parkskolan inom området

pedagogiskt ledarskap visar på ett indexvärde på 8,9 på en tiogradig skala. I intervju med rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att all personal fick kompetensutveckling utifrån Skolverkets specialpedagogiska lyft under föregående läsår för att utveckla undervisningen genom att anpassa den till elevers olika behov. Rektorn identifierade ett behov av att fortsätta arbetet med att utveckla undervisningen och introducerade därför en bok om lektionsdesign som ligger till grund för arbetet i lärgrupperna. Enligt intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare leds arbetet i lärgrupperna av skolans två lärledare men det är rektorn som leder arbetet på en övergripande nivå genom att kontinuerligt ha möte med lärarledarna och planera för arbetets genomförande. Rektorn berättar att hen även deltar under en del av mötena i lärgrupperna. Enligt rektorn provar lärarna att genomföra moment i sin undervisning som de läser om i boken och diskuterar sedan tillsammans hur det har fungerat.

Granskningen visar även att rektorn förmedlar vissa gemensamma arbets- och förhållningssätt samt rutiner. I intervju med rektorn framkommer att rektorn arbetar för att skapa vissa gemensamma förhållningssätt. Rektorn säger att de har diskuterat lärarnas förhållningssätt då det har förekommit olika uppfattningar bland lärarna om hur de ska förhålla sig till varandra och till arbetet med skolans rastverksamhet. Vidare har de diskuterat språkbruket på skolan, vilket även framkommer i intervju med lärare. Enligt både rektorn och lärare finns skolans gemensamma rutiner samlade i ett dokument, som bland annat ska vara till stöd för nyanställda. Rektorn berättar att dokumentet exempelvis omfattar skrivningar som rör förhållningssätt, värdegrundsfrågor och lektionsmetoder. Vidare finns det enligt rektorn en plan för hur frånvaro ska bokföras på skolan. Enligt intervju med lärare följer rektorn upp med dem under medarbetarsamtalen att de arbetar utifrån de överenskommelser som gäller på skolan. Lärare berättar vidare att utöver att dokumentet med rutiner delas ut, samtalas rektorn med nyanställda och utser en mentor. Däremot känner lärarna inte till om det ges någon särskild introduktion för obehöriga lärare, eftersom det inte har varit aktuellt.

Rektorn har initierat ett jämställdhetsarbete men säkerställer inte att det genomsyrar undervisningen

Granskningen visar att rektorn visserligen följer upp kunskapsresultat utifrån en jämförelse mellan pojkar och flickor och att rektorn initierat ett jämställdhetsarbete, men rektorn leder inte jämställdhetsarbetet på ett strategiskt sätt som säkrar att undervisningen på skolan genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framgår att elevernas kunskapsresultat analyseras i relation till kön. Enligt rektorn har det emellertid inte framkommit några

skillnader eller mönster som kan relateras till kön, vilket även framkommer i intervju med representanter för elevhälsan. Elevhälsans representanter uppger dock att de generellt arbetar utifrån att eleverna är individer och eftersom det är så få elever på skolan gör de vanligtvis inte uppdelningen mellan kön. Exempelvis görs inte denna uppdelning för att följa upp värdegrundsarbetet, eller för att ta reda på hur särskilda åtgärder fördelas såsom exempelvis särskilt stöd. Kuratorn uppger dock att hen har haft samtal med rektorn om att hen har fler samtal med pojkar än med flickor på skolan. När specialpedagogen, i samband med intervjun, räknar efter vilka elever hen ger stöd till visar fördelningen att det är 13 pojkar och fem flickor. När rektorn tillfrågas om den könsrelaterade skillnad som råder bekräftar rektorn att detta är något som de inte följer upp, men att det generellt är fler pojkar som behöver stöd, även om det sammantaget också är fler pojkar än flickor på skolan i årskurserna 2 och 3.

I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2019/2020 anges att resultatet efter uppföljningen av fjolårets plan visade att fördelning av talutrymmet bör ske mer medvetet för att motverka könsdiskriminering. I intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att lärare använder sig av glasspinnar med elevernas namn för att fördela ordet. När representanter för elevhälsan tillfrågas om användandet av glasspinnar är en följd av att det tidigare varit en skev fördelning av talutrymmet i klasserna svarar de emellertid att detta inte är kartlagt i klasserna, utan de har infört systemet med glasspinnar för att vara på den säkra sidan. Rektorn uppger att de diskuterade jämställdhetsmålen i läroplanen när de skrev planen mot diskriminering och kränkande behandling och att de även har diskuterat dessa frågor i samband med att de bjuder in olika yrkesgrupper för att prata om yrkesval. Enligt rektorn diskuterar de även jämställdhetsfrågor i samband med att de utvärderar planen. Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framgår vidare att de på skolan ska arbeta med att bland annat motverka förstärkningar av givna roller och diskutera med elever hur olika kön skildras i litteratur/media. När lärare tillfrågas om hur de pratar om hur de ska arbeta i sin undervisning för att flickor och pojkar ska få samma förutsättningar svarar de att de utgår från individen och inte från kön. När rektorn tillfrågas om detta faktum säger rektorn att hen tror att lärare ändå ser om det skulle finnas en ojämställdhet och att hen i så fall hade fått veta det.

Sammantaget visar granskningen inom området rektors ledarskap att rektorn huvudsakligen styr skolans arbete på ett tydligt sätt och att rektorn har initierat ett jämställdhetsarbete. Rektorn leder däremot inte jämställdhetsarbetet på ett strategiskt sätt som säkrar att undervisningen ger alla elever samma förutsättningar

oavsett könstillhörighet. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar sin ledning av ett strategiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen och som regelbundet följs upp.

Granskningen visar att rektorn initierat ett jämställdhetsarbete, men däremot inte leder jämställdhetsarbetet på ett strategiskt sätt som säkrar att undervisningen på skolan genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Sammantaget visar inkommen dokumentation och intervju med rektorn att flickor respektive pojkars kunskapsresultat följs upp och analyseras. Däremot följs inte andra delar av undervisningen upp ur ett jämställdhetsperspektiv. Vidare framgår att rektorn i arbetet med att utforma en plan mot diskriminering och kränkande behandling har initierat diskussioner om jämställdhetsrelaterade frågor, men trots detta utgår lärare inte från ett sådant perspektiv i sin planering av undervisningen.

Enligt 1 kap. 5 § skollagen (SFS 2010:800) ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11, kap. 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp de diskussioner som redan förts tillsammans med lärarna om jämställdhetsmålen i läroplanen, i relation till undervisningen. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn undersöker om och hur undervisningen, i olika ämnen, ger alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas samt hur personalen verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen, liksom skolans verksamhet i övrigt. Det vill säga att exempelvis varierade perspektiv och erfarenheter speglas i undervisningen och det skolmaterial som används, och knyts an till elevers olika erfarenheter.² Vidare kan det handla om flickors och pojkars möjligheter till inflytande och lärarstöd i undervisningen samt vilka eventuella jämställdhetseffekter användandet av glasspinnar vid fördelning av talutrymmet faktiskt får. Utifrån en uppföljning och en fördjupad analys ur ett jämställdhetsperspektiv bör rektorn besluta om, och genomföra lämpliga utvecklingsåtgärder, i samråd med personal och elever, och sedan kontinuerligt följa upp dessa.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att majoriteten av lärarna bedriver en undervisning som på flera sätt främjar elevers möjligheter att utvecklas och nå läroplanens mål. Granskningen visar att lärarna överlag bedriver en strukturerad undervisning som företrädesvis också omfattas av en variation av uppgifter och aktiviteter. Vidare ger lärare ett stöd som ger eleverna goda

² Håkansson, J. & Sundberg, D. (2014). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur, s. 105)

förutsättningar att genomföra skolarbetet. Granskningen visar även att lärare huvudsakligen bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet samt elevernas tro på den egna förmågan. Däremot framgår av granskningen att lärare endast delvis erbjuder en undervisning som är anpassad efter elevers olika förutsättningar och behov. Granskningen visar även att lärare i begränsad omfattning gör eleverna delaktiga i undervisningen och deras eget lärande genom möjlighet till reflektion och inflytande över undervisningen. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Undervisningen är till stora delar strukturerad

Granskningen visar att lärare bedriver en strukturerad undervisning med en tydlig start som anger lektionens innehåll och i några fall även lektionens mål. Av intervjuer med elever, lärare och representanter för elevhälsan samt lektionsobservationer framgår att lärare inleder lektioner genom att berätta och visa vad eleverna ska göra under lektionen. Några elever berättar att det finns en måltavla där läraren berättar om vilket mål som gäller för lektionen. Även ett par lärare berättar att de alltid sätter upp ett lektionsmål och planerar för moment som innebär att kunskapskraven kan nås och att de går igenom lektionens mål med eleverna så att de vet vad som är tänkt att de ska lära sig. Andra lärare berättar att de brukar visa eleverna vad de ska kunna när de är klara med ett moment eller område. Ett par lärare säger dock att de skulle vilja arbeta mer med lektionsmål och bli mer konkreta och inte bara berätta vad eleverna ska göra. Representanter för elevhälsan berättar att det som är gemensamt i alla klasser är att alla lärare har bilder uppsatta över skoldagen i sina klassrum och går igenom vad som ska ske under dagen och veckan, vilket även framkommer i samband med Skolinspektionens lektionsobservationer. Vid hälften av de observerade lektionerna omfattas även instruktionerna av vad det är som är målet med lektionen och vad eleverna ska lära sig.

Granskningen visar vidare att lärare arbetar i olika hög grad med att skapa strukturerade och sammanfattande lektionsavslut. Lärare uppger i intervju att det är viktigt att ha ett avslut på lektionen. En lärare uppger att det är viktigt att alltid knyta ihop säcken genom att prata med eleverna om målen som läraren visat i början av lektionen. Andra lärare säger att de sammanfattar lektionen så att de tillsammans med eleverna kan se om de har nått dit de ska, vilket skapar en struktur på lektionerna och ger en trygghet för eleverna. Lärare säger samtidigt att lektionsavsluten beror på vilken lektion de har haft och om lektionen exempelvis ska fortsätta efter rasten. Lärare säger vidare att de ibland vid dagens slut kan prata med eleverna om hur dagen

har varit och vad som ska hända nästa dag. Elever berättar att de brukar få visa hur de har tyckt att lektionen har varit genom att visa med tummen upp eller ner i slutet av idrottslektionen men däremot inte på andra lektioner. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört avslutas lektionerna på olika sätt, varav två av de sex observerade lektionerna avslutas genom att lärarna återknyter till det som var lektionens mål. En lektion avslutas genom att läraren talar om för eleverna vem som är deras rastkompis och pratar med eleverna om vad de ska tänka på som en bra kompis, utifrån hänvisningar till den sagobok som de har läst. Rektorn uppger i intervju att arbetet med lektionsavslut kan förbättras och är en del av skolans utvecklingsområde. Enligt rektorn har hen under sina lektionsbesök inte sett att lärare återkopplat till lektionens mål vid slutet på lektionen.

Undervisningen erbjuder en variation av uppgifter och arbetssätt

Granskningen visar att lärare skapar en varierad undervisning som innehåller olika arbetssätt och arbetsformer. Av lektionsobservationer och i intervju med lärare, elever, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer olika exempel på hur undervisningen varierar. Lärare berättar att de tänker på att skapa variation i undervisningen. Lärare säger vidare att de förändrar arbetssätt utifrån vad de upplever att eleverna behöver och att de även tänker på vad eleverna har haft för lektion tidigare så att det blir en variation över dagen. Om eleverna exempelvis har haft en teoretisk lektion kan de enligt lärare behöva göra något annat, som att exempelvis se en film. Exempelvis säger någon lärare att hen tänker på de fem sinnena, för att skapa varierande undervisningen. Lärare berättar vidare att de arbetar en del enligt metoden "VÖL" (vad vi vet, vad vi önskar och vad vi lärt oss), vilket även framkommer i samband med Skolinspektionens lektionsobservationer. Härutöver består de observerade lektionerna av olika delmoment och omfattas av olika arbetssätt, däribland gemensamt lärarlett arbete i form av att läraren ställer frågor och eleverna svarar, diskussion i par och grupp enligt modellen "EPA" (enskilt, par, alla) likväl som enskilt arbete i bok eller på stencil samt filmklipp och högläsning. Elever uppger i intervju att de brukar arbeta som vid de observerade lektionerna och att de brukar få arbeta på olika sätt under lektionerna. Några elever säger att de mest arbetar i böckerna, men säger att det är beroende av lektion och ämne och att de ofta kan arbeta i par och hjälpa varandra.

Lärare ger elever ett adekvat stöd i undervisningen

Granskningen visar att lärare ger stöd till elever i undervisningen, så att eleverna förstår vad de ska göra och kan komma vidare i sitt arbete. I intervju med elever framkommer att flertalet elever tycker att deras lärare är bra på att förklara på ett sätt

så att de förstår. Elever berättar också att deras lärare brukar ge exempel och tips på hur de ska tänka utan att ge svaren. Vidare säger elever att lärare kan förklara på ett annat sätt om det behövs. Några elever säger emellertid att deras lärare kan hjälpa dem med ett eller ett par tal i matematiken, men sedan går läraren och då kan eleverna behöva ny hjälp och behöver räcka upp handen en gång till. Lärare berättar i intervju att de relativt ofta är mer än en vuxen i klassrummet och vid de tillfällena kan en av dem exempelvis hjälpa till med mer konkret material till de eleverna som behöver det. Lärare i en årskurs uppger också att de i matematik arbetar med att snabbt fånga upp de eleverna som tycker att det är svårt, för att ha ytterligare en genomgång med dem i en mindre grupp. Under flertalet observerade lektioner finns det förutom läraren ytterligare en resursperson i klassen. Lärare besvarar elevers frågor genom att ställa vägledande frågor tillbaka till eleverna och resonera om vad som kan vara svaret och lärare frågar också om eleverna förstår eller om de har några frågor. Lärare förklarar också olika begrepp som de träffar på i olika former av texter.

Lärare uppmuntrar och motiverar eleverna

Granskningen visar att lärare bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet och tro på den egna förmågan. I intervju med både lärare och elever framkommer att lärare uppmuntrar eleverna i undervisningen och ger uttryck för att de tror att elever kan, även om elever själva ger uttryck för tvivel på sin egen förmåga. Vidare berättar elever att de flesta av deras lärare peppar dem och säger att de ska tro på sig själva och att de kan mer än de tror. Enligt lärare har de höga förväntningar på eleverna. Lärare uppger att de exempelvis brukar visa det för eleverna genom att tala om för eleverna att de förväntar sig saker av dem och på sätt signalera de att de tror på eleverna. Lärare berättar att de pratar i sina lärgrupper om att stimulera och uppmuntra eleverna. Lärare säger att om de själva är positiva smittar det av sig på eleverna och ofta kan de få eleverna med sig genom att göra det lite spännande och roligt i undervisningen. Lärare uppger också att de har pratat med eleverna om att de ska behålla sina tråkiga tankar för sig själva så att istället elevernas positiva tankar och energier kan smitta av sig på andra elever. Några elever säger att deras lärare ibland låter dem göra något roligt för att det ska kännas kul i skolan. Exempelvis säger elever att de kan få se på film eller få spela på en lärplatta om de har arbetat bra. Däremot säger några elever att deras lärare inte brukar berömma dem. Andra elever uppger att lärare kan berömma att de har haft många rätt i matematiken. Enligt elever har rektorn i samband med ett besök i klassen sagt till lärarna att de kan berömma eleverna mer och efter det har de fått mer beröm.

Undervisningen anpassas till viss del till elevers olika förutsättningar

Granskningen visar att lärare till viss del arbetar med att anpassa undervisningen till elevers olika förmågor. Samtidigt visar granskningen att undervisningen inte är tillräckligt utmanande för alla elever. Lärare berättar i intervju att de gör anpassningar genom att snabbt fånga upp elever som behöver stöd, men att de samtidigt försöker arbeta brett så att det inte finns något stopp utan att elever alltid kan arbeta vidare. Enligt lärare kan elever få arbeta med samma sak på olika sätt och skrivuppgifterna kan exempelvis skifta i svårighetsgrad beroende på hur långt eleverna kommit. Elever säger att elever som behöver det kan få arbeta i annat material. Exempelvis kan de få en lättare bok och under matematiklektioner kan elever exempelvis få klossar att arbeta med som en hjälp. Enligt elever kan elever som har det svårt även få gå iväg med en lärare till ett eget rum.

Enligt några elever kan de också få svårare böcker och böcker med annat innehåll om de tycker att det är för lätt för dem. Elever säger även att om de blir fort klara med en uppgift kan de få extrauppgifter och exempelvis arbeta i ett skrivhäfte eller läsa i sin bok. Någon elev säger emellertid att hen kan få vänta in de andra eleverna och flera elever berättar att när de har gjort klart ett häfte får de ett nytt häfte att arbeta i, med samma lätta uppgifter. Flera elever uppger att de tycker att det är för lätt för dem och någon elev uppger exempelvis att hen får göra många mattetal som hen redan kan. Enligt elever måste alla elever göra lätta uppgifter först innan de kan få göra något svårare. När lärare tillfrågas om hur de ser på att vissa elever upplever att det är för lätt för dem svarar lärare att de kan förstå att elever tycker att det är lätt. Lärare uppger att de emellertid kan se att elever kan behöva öva mer, exempelvis för att kunna skriva bokstäverna, och då kan elever få arbeta vidare på samma nivå fast att de tycker att de har förstått. Av inkommen information och intervju med rektorn framgår att skolan har som ett av sina utvecklingsområden att i större utsträckning anpassa undervisningen till elevers olika förmågor. Enligt rektorn behöver de utveckla arbetet med anpassningar både i förhållande till elever som behöver större utmaningar och elever som behöver mer stöd. Rektorn säger dock att hen tror att det sker mer diskussioner om anpassningar för elever med behov av mer stöd.

Lärare ger elever begränsad möjlighet till delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att elever delvis görs delaktiga i sitt lärande genom att lärare ger elever möjligheter att reflektera över sitt lärande. Lärare säger att de pratar med eleverna i klassen om vilket eget ansvar eleverna har för sitt lärande och säger att det också leder till att elever tar ett större ansvar. En lärare uppger att hen också pratar med eleverna om hur de lättast lär sig saker och tar sedan hänsyn till det i

undervisningen. Elever säger att de kan få frågor om vad de själv tycker att de kan bra eller mindre bra. Enligt elever får de även besvara skriftliga frågor i matteboken och vad de upplever som lättare eller svårare. Däremot säger elever att de inte brukar bli tillfrågade om hur de själv tycker att de lär sig på ett bra sätt.

Granskningen visar vidare att eleverna ibland får möjlighet att utvärdera undervisningen genom att tala om eller skriva ner synpunkter. Lärare berättar att de brukar låta eleverna lyfta fram vad som har varit bäst under veckan, för att fokusera på det positiva så att alla ska ha det med sig till veckan efter. När lärare tillfrågas om elevernas möjligheter att ge synpunkter på sådant som kan bli bättre i undervisningen, säger lärare att elever ofta talar om vad de tycker och är spontana kring sådant som de tycker kan förbättras. Lärare säger vidare att de yngre eleverna får möjlighet att delge sina synpunkter verbalt medan de äldre eleverna kan få skriva på post-it lappar. Enligt lärare kan de utifrån utvärderingar sedan visa för eleverna vilka förändringar som har gjorts utifrån elevers önskemål. En lärare uppger att hen brukar fråga eleverna efter lektionen hur de har upplevt lektionen. Även elever säger att de brukar få tala om vad de tycker om den lärarens lektioner. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att de endast känner till att elever i en årskurs får möjlighet att göra utvärderingar efter ett arbetsområde i några ämnen.

Granskningen visar slutligen att lärare ger elever begränsade möjligheter till ett reellt inflytande över undervisningens innehåll och utformning. Av intervju med lärare, rektorn och representanter för elevhälsan framkommer att lärare ger elever möjligheter att påverka vissa delar av undervisningen genom att de exempelvis får göra vissa val. Lärare säger att elevers möjligheter till att påverka planeringen handlar om att de tar hänsyn till elevers spontana synpunkter, exempelvis kan elever få läsa faktatexter om något som de är särskilt intresserade av. Enligt lärare skiljer sig dock omfattningen av elevers möjligheter till inflytande mellan tillfälle och ämne. Lärare berättar vidare att de kan inleda ett arbetsområde med att visa en film och fråga eleverna om vad de redan kan och vad de vill veta om det som de ska arbeta med. I intervju med elever i alla klasser framkommer att elever upplever att de sällan eller aldrig får ha inflytande över det som de gör på lektionerna, vad de är intresserade av att fördjupa sig i, eller hur de ska arbeta. Några elever ger exempel på något enstaka tillfälle då de tillsammans med en klasskamrat fått bestämma om hur de skulle genomföra en uppgift och några elever säger att de också har fått påverka vilken film de har velat se. Härutöver säger några elever i en av årskurserna att de ibland kan få önska hur de ska arbeta, exempelvis i grupp. Enligt övriga elever får de inte alls vara med och bestämma om sådant. Lärare som deltar i intervju blir tillfrågade om hur de ser på elevernas utsagor och svarar då att eleverna kanske inte upplever att de har något inflytande när lärarna mer spontant tar hänsyn till sådant som elever önskar,

men att elever vanligen har mer inflytande i årskurs 3 än i årskurs 1. Även representanter för elevhälsan och rektorn blir tillfrågade om hur de ser på elevernas synpunkter och svarar då att de förstår om elever i särskilt en av årskurserna upplever att de inte kan påverka så mycket. Representanter för elevhälsan säger att undervisningen i den årskursen är mer förutbestämd och läromedelsstyrd än i de andra årskurserna och även rektorn säger att de eleverna är hårdare styrda. Både representanter för elevhälsan och rektorn säger emellertid att eleverna får göra vissa val, exempelvis om de vill skriva för hand eller på en lärplatta. Rektorn uppger även att elever har visst inflytande över innehållet men att elevernas möjligheter att påverka redovisningsformerna behöver bli bättre.

Sammantaget visar granskningen att lärare på flera sätt bedriver en god undervisning som främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål. Dock visar granskningen att lärares arbete med att stärka elevernas delaktighet, genom ökat inflytande, behöver prioriteras inom ramen för det utvecklingsarbete som redan pågår på skolan med att i ökad utsträckning anpassa undervisningen till elevers olika förmågor. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare under ledning av rektorn utformar undervisningen på ett sätt så att det främjar och stärker elevernas delaktighet genom ökat inflytande över det som sker i undervisningen.

Granskningen visar att elevers möjlighet till delaktighet, genom reellt inflytande över undervisningens innehåll, är begränsad. Av granskningen framgår att lärare inte ger elever inflytande över det som ska ske i undervisningen genom att de involveras i planeringen utan eventuellt genom att de får delge spontana synpunkter. Även om det framkommer i intervjuer att lärare ger elever vissa möjligheter att ge synpunkter och delvis tar dessa i beaktande, framkommer det att eleverna uppfattar att de har få möjligheter att påverka det som sker i undervisningen.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska undervisningen utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar genom att eleverna får delta i planering och utvärdering av den dagliga

undervisningen.³ Enligt läroplanen ska lärare även utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Lärarna ska ansvara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare ska lärarna planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Det framgår vidare att formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.⁴ Av läroplanen framgår också att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn gemensamt diskuterar vilka områden eleverna kan ha inflytande över och inte. Rektorn och lärare kan förslagsvis använda sig av Skolverkets kompetensutvecklingsstöd inför och under dessa diskussioner, samt som ett underlag för det vidare utvecklingsarbetet.⁶ Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att det faktum att eleverna ska ges inflytande inte inskränker lärarens ansvar för att undervisningen behandlar allt som står i kursplanerna. Vidare föreslår Skolinspektionen att rektorn, eller den som rektorn utser, inventerar hur lärare på olika sätt arbetar med att ge elever inflytande samt tillser att lärare kollegialt utvecklar och provar nya metoder och arbetssätt i sin egen undervisning, inom ramen för det kollegiala samverkansarbete som redan pågår på skolan. Slutligen bör rektorn utveckla former och rutiner för att följa upp arbetet, liksom hur eleverna uppfattar sina möjligheter till inflytande i olika lärares undervisning. Uppföljningen kan förslagsvis inkluderas i skolans systematiska kvalitetsarbete och även omfatta en analys av eventuella skillnader i elevernas upplevelse av delaktighet och inflytande kopplat till kön, men också till elevgrupp och årskurs.

³ Lgr 11, kap. 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

⁴ Lgr 11, kap. 2.3, Elevernas ansvar och inflytande.

⁵ Lgr, 11 kap. 2.8, Rektorns ansvar.

⁶ Skolverkets lärportal. Modulen Delaktighet och inflytande i undervisningen.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/delaktighet-inflytande-och-likabehandling>

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att det pågår ett medvetet och aktivt arbete på Parkskolan, som utgår från elevers erfarenheter, för att skapa trygghet på skolan. Vidare framgår av granskningen att det pågår ett visst gemensamt arbete för att skapa studiero på skolan, men att lärare har delvis olika förhållningssätt och delvis olika åtgärder. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Skolan har ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att det pågår ett medvetet arbete på skolan för att skapa trygghet, vilket består av ett främjande, kartläggande och förebyggande arbete. Det framgår av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2019/2020 att delar av det främjande arbetet utgår från diskrimineringsgrunderna och handlar exempelvis om att all personal ska arbeta med att lyfta fram elevers likheter och skillnader och regelbundet anordna temaaktiviteter där eleverna deltar i grupper i blandade åldrar.

Det framgår även av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling att det finns ett likabehandlingsteam på skolan, som består av rektorn, specialpedagog samt en lärar- och en fritidshemsrepresentant, som har ansvar för att kartlägga tryggheten på skolan. Vidare framgår att skolan genomför enkäter till vårdnadshavare en gång per läsår och enkäter till elever en gång per termin. Enkäterna analyseras av likabehandlingsteamet och eventuella åtgärder sätts in. Rektorn uppger i intervju att elevenkäterna visat att det är tryggt på skolan, men att några elever har uppgett att de exempelvis kan känna sig otrygga i korridorer ibland och därför ska det enligt rektorn alltid finnas personal där. Av inkommen information och intervju med rektorn och representanter för elevhälsan framgår vidare att eleverna är med och kartlägger skolmiljön genom att visa på en karta var på skolan och skolgården det kan upplevas

otryggt. Rektorn berättar att hen har delat in skolgården i områden som alltid ska vara bemannade med rastvakter. Enligt rektorn har hen prioriterat vissa områden utifrån elevers uppfattning om tryggheten på skolan och skolgården. Rektorn berättar exempelvis att det alltid finns personal vid omklädning inför idrotten. Lärare och elever berättar att fotbollsplanen är en plats där det kan uppstå konflikter, särskilt bland de äldre eleverna på skolan. Både lärare och flera elever säger att det därför finns lärare på plats, som exempelvis hjälper till att dela in lagen. Några av eleverna säger dock att det inte alltid finns lärare närvarande när de spelar fotboll och att de tycker att det ofta blir bråkigt vid fotbollsplanen. Rektorn berättar att hen pratar med eleverna i elevrådet om de åtgärder som vidtas för att öka tryggheten på skolan. Vidare säger rektorn att eleverna är delaktiga i att ta fram skolans ordningsregler och att även dessa diskuteras på elevrådet. Detta framgår även av intervjuer med elever som bland annat berättar att de har diskuterat hur de har det på rasterna samt regler för fotbollsplanen när de har varit på elevrådsmöte. Vidare säger elever att det finns ordningsregler på skolan, men enligt några elever följs inte de reglerna av alla.

Av inkommen information och intervjuer med representanter för elevhälsan, lärare och elever framkommer att de på skolan arbetar utifrån en metod som de kallar "våga vara ett G", som en del av skolans förebyggande trygghets- och värdegrundsarbete. Lärare berättar att de introducerar eleverna i modellen när de börjar i årskurs 1 och då inleder arbetet med att titta på en film om Pelle Svanslös. Enligt lärare pratar de med eleverna om de olika karaktärerna samt hur de beter sig och utifrån detta pratar de med eleverna om hur man ska vara som vän. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling illustreras modellen som visar att personer symboliseras av bokstäverna A till G. Lärare berättar att en A-person är någon som mobbar, och symboliseras av Måns i Pelle Svanslös filmen, medan exempelvis en E-person är någon som ser men inte gör något, till skillnad från en G-person som är den som hjälper den som blir utsatt. Representanter för elevhälsan och lärare berättar att de även pratar med föräldrarna om modellen i olika sammanhang. Enligt representanter för elevhälsan är det rektorn som har introducerat modellen på skolan. De säger vidare att modellen både verkar förebyggande och fyller en funktion i samband med konflikter, eftersom alla använder samma begrepp och kan prata om vilken person elever har agerat som i en specifik situation. Även lärare säger att det är lättare att prata med föräldrar och elever vid konflikter när alla använder samma begrepp. Eleverna berättar att de brukar ha "G-lektioner" och att det innebär att de pratar om hur man ska vara mot sina kompisar.

Ytterligare trygghetsskapande aktiviteter som framgår av inkommen dokumentation, intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan, lärare och elever utgörs av lärarledda morgonaktiviteter, rastaktiviteter och gemensamma aktiviteter inom ramen

för skolans fadderverksamhet. Enligt lärare ska de arbeta med fadderverksamheten minst en gång i månaden. Elever berättar att de exempelvis träffar sina faddrar för att pyssla eller gå tipspromenader. Enligt elever är det bra med faddrar eftersom de kan hjälpa till om någon inte förstår något och det kan också leda till att elever kan lära känna nya kompisar, särskilt om någon är ensam. Vidare berättar representanter för elevhälsan att aktiviteterna bidrar till att skapa en tryggare skola där alla vågar vara tillsammans. Härutöver berättar rektorn att det finns en språkstödjare ute vid rasterna som ska kunna kommunicera med nyanlända elever för att det inte ska uppstå konflikter på grund av språksvårigheter.

Det pågår ett arbete för att skapa studiero men det saknas gemensamma förhållningssätt och strategier

Granskningen visar att det visserligen pågår ett arbete för att skapa studiero på skolan, som delvis involverar eleverna, men granskningen visar även att lärare har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero och att alla elever inte upplever att de kan arbeta med det som de ska utan att bli störda av andra elever. Av intervju med rektorn, representanter för elevhälsan, lärare och elever framgår att lärare arbetar på olika sätt för att skapa och upprätthålla studiero. Rektorn uppger visserligen att hen diskuterar arbetet med att skapa studiero med lärarna. Enligt rektorn och lärare finns det dock inte något gemensamt bestämt arbetssätt som innebär att alla lärare ska göra på ett speciellt sätt för att skapa studiero. Rektorn berättar däremot att hen diskuterar vikten av att förstärka positiva beteenden hos eleverna med lärarna och enligt rektorn tipsar lärarna varandra om metoder och lär av varandra. När representanter för elevhälsan tillfrågas om lärare har samma förhållningssätt, exempelvis när det gäller att upprätta ordningsregler, svarar de att det inte fungerar likadant i alla klassrum, eftersom det är beroende av lärare. Även lärare uppger att de gör på olika sätt för att skapa studiero i klassrummen. Exempelvis berättar några lärare att de använder sig av så kallade trafikljus med bilder som visar på hur ljudnivån ska vara, där rött betyder knäpptyst och gult betyder viska. När det gäller situationen i klassrummen ger en lärare exempel på att hen brukar stå tyst och vänta medan någon lärare säger att hen tänker på placeringen av elever i klassrummet och markerar att elever behöver lugna ner sig genom att lägga en hand på deras axel. Någon lärare säger att hen säger till eleverna om det behövs och då blir det bättre. Även elever berättar att deras lärare brukar säga till om det är stökigt i klassrummet, vilket hjälper ibland eller för en stund, men flera elever säger att elever sedan fortsätter att störa lektionen och då får läraren säga till ordentligt. Några elever säger att läraren får slå med handen i bänken för att eleverna ska sluta. Elever berättar också att elever som är stökiga under lektionerna kan få ta igen sådant som de då missar genom att vara inne och arbeta under rasten.

Rektorn uppger i intervju att hen pratar med lärarna om att eleverna ska vara delaktiga i arbetet med att skapa studiero. Rektorn säger vidare att hen ställer frågor till eleverna om studieron under elevrådets möten, som de ska ta upp i sina klasser och sedan redovisa vid nästa elevrådsmöte. Både rektorn och lärare uppger att de även tar reda på vad eleverna tycker om studieron genom skolans enkäter. Lärare säger vidare att de diskuterar med eleverna hur de uppfattar arbetsron. Någon lärare säger har det kommit upp under vissa klassråd att det har varit högljutt och då har de pratat om vad de ska göra i klassen för att det ska bli bättre. Vidare berättar någon lärare att hen pratar med eleverna om vad som är god arbetsro och att det skiljer sig mellan olika situationer. Även elever berättar att lärare har pratat med dem om studieron och enligt elever har eleverna varit med och bestämt ordningsreglerna. Enligt elever står det bland annat i ordningsreglerna att de ska vara tysta och inte slå i bänklöcket, men alla elever följer inte reglerna.

I intervju med rektorn och lärare framgår att de överlag upplever att studieron är god under de flesta lektionerna. I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal visar resultatet inom området studiero på Parkskolan på ett indexvärde på 6,8 på en tiogradig skala. I intervju med elever säger flera elever att det oftast är ganska lugnt på deras lektioner och enligt några elever har det blivit bättre sedan deras klass har blivit uppdelad i två grupper. Samtidigt säger eleverna i en årskurs att det ofta är stökigt i deras klasser. Enligt elever är det vissa lektioner som är särskilt stökiga och eleverna säger att det kan vara så stökigt att de har svårt att lära sig saker och några elever säger att de får ont i huvudet. Under Skolinspektionens lektionsobservationer är det huvudsakligen tyst, alternativt en låg ljudnivå i klassrummet i samband med att eleverna arbetar självständigt. Vid några tillfällen stiger ljudnivån när elever arbetar i par eller grupp och vid ett tillfälle är det flera elever som inte deltar i det gemensamma arbetet och exempelvis flyttar runder från sina bestämda platser. Vid tillfället avbryter läraren det som de håller på med och uppmanar elever att inte tramsa. När elever tillfrågas om de lektioner som Skolinspektionen besökt har varit som de brukar vara svarar flera elever att det varit lugnare än det brukar vara. Lärare uppger emellertid att de tycker att lektionerna har varit som vanligt.

Sammantaget visar granskningen att det pågår ett arbete på skolan inom området trygghet och studiero, men att skolan behöver stärka det gemensamma arbetet med studiero. Detta beskrivs närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans samlade arbete för att skapa studiero utvecklas till att i högre grad utgöra ett samlat arbete som utgår från gemensamma förhållningssätt.

Granskningen visar att det pågår ett visst samlat arbete för att skapa studiero på Parkskolan som omfattas av att elevers uppfattningar om studieron undersöks och diskuteras med eleverna. Det framgår emellertid att personal antar olika förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla studiero och att personalen i begränsad omfattning har diskuterat gemensamma strategier. Det framgår även av granskningen att flera elever inte anser att de har studiero på lektionerna.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare framgår av läroplanen att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.⁷

I Skolinspektionens tematiska granskning om skolors arbete med studiero betonas rektorns ansvar för att komma överens om gemensamma förhållningssätt och strategier på skolan.⁸ Mot bakgrund av detta rekommenderar Skolinspektionen att rektorn förslagsvis inleder sitt arbete med att utreda vilka förhållningssätt och strategier det finns på skolan i lärares arbete med att skapa studiero, samt vilka eventuella behov av riktade insatser som förekommer för att stärka lärares ledarskap i klassrummet. I arbetet kan rektorn även efterfråga elevernas erfarenheter av vad som främjar studiero. Elevernas synpunkter och förslag liksom de goda exempel som framkommer kan sedan involveras i skolans utvecklingsarbete. Avslutningsvis bör rektorn följa upp de utvecklingsinsatser som initieras.

⁷ Lgr 11, kap. 2.2 Kunskaper.

⁸ Skolinspektionen (2016). *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt eleverna måste lära sig något också*. Kvalitetsgranskningsrapport, Stockholm: Skolinspektionen, s 18.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn visserligen har påbörjat ett arbete för att säkerställa likvärdiga bedömningar men att arbetet än så länge sker i begränsad omfattning. Granskningen visar att rektorn för Parkskolan följer upp och analyserar omdömen och nationella prov men att hen inte diskuterar sina slutsatser med lärare. Vidare visar granskningen att lärare använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sin egen bedömning och att rektorn har börjat organisera lärares möjligheter att diskutera bedömningar. Samtidigt behöver arbetet stärkas genom ett gemensamt arbete för att utveckla lärares kompetens att bedöma elevers kunskaper i förhållande till olika nivåer. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektorn analyserar eventuella avvikelser och skillnader i lärares omdömen

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar omdömen och nationella prov i syfte att identifiera eventuella avvikelser och säkerställa en likvärdig bedömning, men att hen inte diskuterar sina slutsatser med lärare. Av inkommen information och intervju med rektorn framgår att rektorn tidigare har identifierat skillnader i hur lärare formulerar innehållet i elevernas individuella utvecklingsplaner. Vidare framgår att det har förekommit skillnader mellan skolorna i kommunen, vilket har diskuterats mellan rektorer och pedagoger och sedan mynnat ut i en för kommunen gemensam lathund för det arbetet. Enligt intervju med lärare handlade diskussionerna om individuella utvecklingsplaner och om formuleringar kring de framåtsyftande delarna i deras omdömen. Rektorn uppger att hen följer upp och jämför samstämmigheten mellan resultaten av nationella prov och lärares bedömningar. Rektorn säger vidare att hen följer upp om det finns flera elever i någon klass som inte bedöms klara kraven för godtagbara kunskaper. Rektorn uppger att hen förmedlar de skillnader som hen eventuellt har sett till lärarna men diskuterar däremot inte det med dem. Enligt intervju med lärare känner de inte till om rektorn gör några analyser av eventuella skillnader och avvikelser i bedömningar mellan klasser, grupper eller ämnen.

Lärare har delvis förutsättningarna att kvalitetssäkra sina bedömningar

Granskningen visar att rektorn visserligen påbörjat ett arbete med att organisera lärares möjligheter att samtala om olika bedömningsrelaterade frågor, men däremot har lärare inte diskuterat bedömningar utöver vad som krävs för att elever ska bedömas ha godtagbara kunskaper. Rektorn berättar att hen har påbörjat ett arbete med att arbeta för likvärdighet i lärares bedömningar. Enligt rektorn pratar lärarna om hur de ska planera undervisningen och vad det är som de ska bedöma. Rektorn säger också att hen har lagt in tillfällen där lärarna i sina arbetslag har diskuterat kunskapskraven och vad de ska jobba med för att eleverna ska nå upp till kraven. Även lärare berättar att rektorn har gett dem i uppdrag att diskutera bedömningar, exempelvis har de diskuterat olika värdeord och enligt lärare ska de även diskutera bedömningsuppgifter. Lärare säger också att rektorn delvis deltar i deras diskussioner och lyssnar till deras samtal. Både lärare och rektorn berättar att de har haft denna typ av diskussioner vid två tillfällen under hösten och att arbetet är planerat att fortsätta. Enligt rektorn har lärare däremot inte diskuterat hur lärare ska bedöma vad som krävs för att bedöma att en elev är på en nivå som motsvarar mer än godtagbara kunskaper. Rektorn uppger att lärare inte riktigt använder den bedömningsnivån, vilket enligt rektorn troligtvis beror på att lärarna är osäkra och inte vet vad som ska krävas utöver godtagbara nivåer.

Granskningen visar även att lärare arbetar i begränsad omfattning med sambedömning, utöver nationella prov. Av intervju med rektorn och lärare framgår att lärare träffar andra lärare i kommunen för att arbeta med sambedömningar av nationella prov. Rektorn berättar att lärarna har fått diskutera bedömningar av de nationella proven på skolan medan de svårbedömda delarna har diskuterats i hela kommunen så att de har kommit fram till likvärdiga bedömningar. Både rektorn och lärare uppger att de inte arbetar i övrigt med sambedömning på skolan, men enligt lärare frågar de ibland varandra om de är osäkra i någon bedömning. Representanter för elevhälsan säger att deras bild är att lärare bedömer på ett likvärdigt sätt men de säger också att lärare behöver stöd i arbetet med bedömningar. Även lärare uppger att de behöver arbeta mer med att säkerställa en likvärdig bedömning.

Granskningen visar avslutningsvis att lärare använder sig av olika bedömningsverktyg som ett stöd i sitt bedömningsarbete. Av inkommen dokumentation och intervju med rektor, lärare och representanter för elevhälsan framgår att lärare använder sig av Skolverkets bedömningsstöd i olika ämnen. Vidare framkommer av inkommen dokumentation och i intervju med representanter för elevhälsan att olika tester görs i olika årskurser utifrån kommunens gemensamma kunskapsanalysschema.

Sammantaget visar granskningen att det pågår ett visst arbete på skolan för att säkerställa likvärdiga bedömningar. Skolinspektionen bedömer dock att rektorn bör prioritera att fortsatt utveckla skolans arbete med att stärka samsynen bland lärare i bedömningsfrågor, särskilt i förhållandet lärares bedömningar av vilka kunskaper som krävs för att lärare ska bedöma en elevs kunskaper på olika nivåer. Detta utvecklas närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar och driver ett samverkansarbete mellan lärare för att öka förutsättningarna för att göra likvärdiga bedömningar av elevers kunskaper på olika nivåer.

Granskningen visar att rektorn visserligen påbörjat ett arbete med att organisera lärares möjligheter att samtala om bedömningar men samtidigt sker sambedömning i begränsad omfattning, annat än sambedömning av nationella prov. Av intervju framgår även att lärare inte har diskuterat bedömningar utöver vad som krävs för att elever ska bedömas ha godtagbara kunskaper.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Av läroplanen framgår vidare att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor utvecklas och systematiseras. Mot bakgrund av att sambedömning är av stor betydelse för att nå en ökad likvärdighet, då det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas, kan rektorn förslagsvis avsätta tid för lärare att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer samt diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till olika kunskapsnivåer.¹⁰ För att kunna följa och utveckla arbetet kan

⁹ Lgr 11, kap. 2.8 Rektorns ansvar.

¹⁰ Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning. Skolverkets Allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 22-23.

rektorn exempelvis delta i möten då lärare diskuterar bedömning, ge tydliga instruktioner till samtalsledare alternativt ge i uppdrag till förstelärare att skapa tydliga mötesstrukturer för sambedömningstillfällena.

Utifrån det faktum, att det i den här granskningen också har framkommit att lärare endast delvis anpassar undervisningen så att alla elever får tillräckliga utmaningar och därmed ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, vill Skolinspektionen påtala den eventuella koppling som kan finnas mellan att ge elever förutsättningar att arbeta med uppgifter på olika nivåer för att sedan också kunna bedöma elevers kunskaper på olika nivåer.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Therése Mineur

Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

I handläggningen av ärendet har även Per Joel Jarlunger medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 19 november 2019 och den 21 november 2019. Besöket genomfördes av Therése Mineur och Per Joel Jarlunger.

Parkskolan i Aneby kommun, är en kommunal grundskola för årskurs F-3. Läsåret 2019/2020 finns det totalt 97 elever i årskurs 1-3. Skolan leds av en rektor.